

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШІНСЬКОГО»,
АНЬХОЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІНАНСІВ ТА ЕКОНОМІКИ
(ANHUI UNIVERSITY OF FINANCE AND ECONOMICS) (KHP);
КАЛІФОРНІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ В ЛОС-АНЖЕЛЕСІ
(UNIVERSITY OF CALIFORNIA, LOS ANGELES) (USA);
АРІЄЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ARIEL UNIVERSITY CENTER OF SAMARIA) (ISRAEL)**

**кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних
практик**

МАТЕРІАЛИ

**VIII Міжнародної наукової конференції
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО
ПІЗНАННЯ»**

(Одеса, 21-22 травня 2026 року)

Одеса -2026

УДК: 1:403:316.6 (08)

DOI: <https://doi.org/10.24195/PhilosophicalKnowledge2026>

Методологія та технологія сучасного філософського пізнання. Матеріали VIII Міжнародної конференції студентів, молодих вчених та науковців (Одеса, 21-22 травня 2026 р.) 207 с.

Рецензенти:

Стовпець Олександр Васильович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін Одеського національного морського університету.

Каменська Тетяна Григорівна, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри суспільних комунікацій та регіональних студій Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова.

Збірник матеріалів VIII Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Методологія та технологія сучасного філософського пізнання» вміщує матеріали, які досліджують методологію сучасного пізнання; Голодомор – геноцид - Холокост: проблема пізнання моральних складових розвитку XXI століття; трансформаційні процеси в сучасному суспільстві; сучасні підходи до вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій; філософсько-освітні парадигми сучасного суспільства; філософію штучного інтелекту. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 15 від 25 червня 2026 р.)

СЕКЦІЯ 1. МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ПІЗНАННЯ

Аксьонова Віра Ігорівна, доктор філософських наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин та іноземних мов Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький, Україна,

Сарваді Роман Дмитрович, ЦНТУ, КН - 24, другий курс, механіко-технологічний факультет/МТФ/.

НАУКОВЕ МИСЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ЯК АКТИВ: ВЕКТОРИ НОВИХ РЕАЛІЙ У ВИЩОЇ ОСВІТІ УКРАЇНИ

Здатність людини до абстрактного мислення стала суттєвою перевагою у історичному процесі еволюції. Сучасне українське суспільство потребує фахівців, які не тільки перебувають у гущі глобальних трендів, але і вміють прогнозувати, проектувати, адаптувати та впроваджувати рішення, зберігаючи автентичність, критичність, конструктивність та фокус на результаті. Україна вступає у фазу розвитку, де швидкість змін та складність завдань не уклінно зростає, а інституційна стійкість – за нею не встигає. Протягом тривалого часу традиційно було прийнято вважати активами землю, інфраструктуру, ресурси, але у XXI столітті ключовим активом стає людський капітал, і насамперед – тип мислення, що дозволяє системно-структурно вирішувати складні завдання і управляти невизначеністю. Це є надійним підґрунтям для впровадження якісних змін у вищій освіті. Наукове мислення, як актив, можна розглядати у наступних аспектах:

- 1) як інструмент для пізнання та вирішення проблем;
- 2) як ресурс для досягнення успіху;
- 3) як здатність, що сприяє інноваціям та розвитку [5].

У науковій літературі, на конференціях, круглих столах, симпозіумах, платформах та форумах активно обговорюють проблеми кадрів, але дуже рідко згадують про тип мислення, що безумовно визначає їх якість. В умовах соціокультурної трансформації саме тип мислення визначає якість рішень, зрілість соціально-політичних інститутів та здібність адаптуватися до нових реалій невизначеності, де не має й не може бути однозначно правильних відповідей. У зв'язку з цим, завдання закладів сучасної вищої освіти – не стільки пропонувати здобувачам знання та «завантажувати» їх на заняттях, скільки – ретельно перебудовувати логічно-операційну систему наукового мислення майбутніх фахівців. Логічна грамотність – необхідна риса освіченості людини. Знання логіки є невід'ємною частиною вищої освіти, бо основне завдання вивчення логіки – з'ясування умов досягнення істинних знань, дослідження

основних закономірностей і структури мисленого процесу, оволодіння логічним апаратом і методами пізнання [1]. Структурно-логічний та системно-функціональний підходи формують у здобувача вищої освіти інфраструктуру наукового мислення, тобто – вміння бачити систему у цілому, працювати в умовах невизначеності, не втрачаючи орієнтирів та відчуття особистої відповідальності [4]. Нові реалії не очікують від фахівців ідеальних відповідей, але, навпаки, потребують нестандартних питань, здібності аналізувати отриману «нелінійну» інформацію, складні, багатовекторні, неповні данні, вміння бачити причинно-наслідкові зв'язки, виявляти зв'язки між явищами та синтезувати нові знання. Фахівці з проактивним науковим мисленням розуміють, що тільки вони є відповідальними за результати своєї праці, що ніхто інший, крім них самих, не може вагоме впливати на їх мислення та дії, завжди залишаючи за собою власний вибір відносно того, яким чином вони відреагують на невизначеність конкретної ситуації та як будуть продовжувати діяти, приймати адекватні рішення, виходячи з нових реалій [2]. Суб'єкт наукового мислення має продемонструвати не зашореність своїми псевдо цінностями, тому що у нових реаліях цінність визначається не статусом, а – якістю аргументу, де винагороджують не за гнучкість, а – за точність думки, де існує пріоритет відповідальності в моменті над мудрістю в ретроспективі [3]. Наукове мислення допомагає логічно аналізувати досвід, формувати та впорядковувати в думках модель Всесвіту, робити прогнози і планувати дії. Здатність до критичного мислення виступає як ключова для прийняття фахівцем ефективних рішень у невизначених та складних ситуаціях. Нестандартне мислення фахівця виступає як унікально-креативний інструмент створення цінності, і в цьому полягає його стратегічна соціокультурна значущість. Процес освіти має будуватися не навколо штучних, «паперових» абстрактних завдань, але – навколо реальних конкретних, ситуацій та сценаріїв, бути не симуляром, але – органічно включати до себе реальну особисту відповідальність з усіма супутніми ризиками та обмеженнями. Здобувачі вищої освіти мають бути готовими моделювати власні сценарії, оцінювати розподіл імовірностей, перевіряти свої висновки з урахуванням сучасних соціокультурних трансформацій та ринкових стресів (воєнний стан, фінансові ризики, культурний шок, прояви у суспільстві нетолерантності, конфронтації та трансгуманізму). Готовність до діалогу, проявлена поведінкова зрілість та здатність фахівця діяти свідомо і осмислене під тиском зовнішніх та внутрішніх обставин, свідчить про високу інтелектуальну культуру, професіоналізм та громадянську позицію [6].

Мислення як актив, виступає не лише у якості функції мозку, але – є цінним ресурсом, який можна розвивати й використовувати для досягнення успіху у особистісному, громадянському та професійному житті людини. Наукове мислення майбутнього фахівця виступає як проактивний метод управління та сприяє побудові його кар'єри [7]. Всі ці критично важливі якості визначають успіх професійної діяльності як у держслужбі, сфері управління бізнесом, інвестиційної сфері, так і у будь-якому середовищі, де результат не можна гарантувати, але треба ретельно будувати, а тому – планувати,

прогнозувати, передбачати можливі соціокультурні, політико-економічні наслідки та приймати адекватні рішення, орієнтуючись на майбутнє.

Список використаної літератури

1. Аксьонова В. І. Філософські проблеми наукового пізнання. (Гносеологія. Філософсько-методологічні проблеми наукового дослідження) : навч.-метод. посіб. Кропивницький: ЦНТУ, 2026. 399 с. <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/18901>
2. Аксьонова В.І. Логіка: Практикум. Кропивницький: ДонДУВС, 2024. 161 с.
3. Аксьонова В.І., Скловський І.З. Софократія як проект виходу гуманітарного знання із ситуації духовної нестабільності. Матеріали VIII Всеукраїнської наукової інтернет-конференції «Освіта та соціалізація особистості» (на базі інтернет-ресурсу кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності). Одеса, 24-25 квітня 2020 року. ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», Південно-українське відділення соціологічної асоціації України. Одеса, 2020. С. 5-7.
4. Аксьонова, В. І. Критичне мислення як складова інформаційної компетентності та наукової діяльності сучасного фахівця: інноваційні освітні технології підготовки докторів філософії // Управління високошвидкісним и рухомими об'єктами та професійна підготовка операторів складних систем: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції (24 листопада 2021 року, м. Кропивницький). Кропивницький: Ексклюзив-Систем, 2021. С. 385-387.
5. Аксьонова В.І. Онтологічні та аксіологічні засади толерантності у професійній діяльності працівника Національної поліції України у освітньому просторі правової держави. Освітній процес сьогодення: досягнення, виклики, перспективи : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Тернопіль, 25 квітня 2025 року) / Редколегія: О. М. Петровський, І. М. Вітенко, О. І. Когут, О. Я. Колодійчук, Г. Р. Корицька, О. Р. Олексюк, Ю. М. Починок, В. Я. Гайда, І. І. Подлесна. Тернопіль, 2025. С. 138-140.
6. Аксьонова В. Світоглядні основи української національної ідентичності. Актуальні аспекти розвитку STEAM-освіти в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Кропивницький, 26 квітня 2024 року). Кропивницький : ДонДУВС, 2024. С. 32-35.
7. Romaniuk, V., Datska, T., Aksonova, V., Chernionkov, Y., & Snisarenko, I. (2025). Aquisição da linguagem do soldado moderno para o serviço: insights e potencial. Revista on Line De Política E Gestão Educacional, Edição 29(esp2), e025057. <https://doi.org/10.22633/rpge.v29iesp2.20660>

Вітлугіна Катерина Віталіївна, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, 1-го року навчання, ОПП: Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література) факультету іноземних мов ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського», м. Одеса, Україна,

Атаманюк Зоя Миколаївна, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», вул.Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна.

НАДІЯ І СПОДІВАННЯ У ФІЛОСОФСЬКІЙ ПРОБЛЕМАТИЦІ

Іммануїл Кант у своїй праці «Критиці чистого розуму» поставив три важливих питання людського існування: Що я можу знати? Що я повинен робити? На що я можу сподіватися? Саме третє є найбільш особистим і водночас найбільш універсальним.

Надія – це не просто емоційний стан або пасивне очікування. Арістотель розрізняв раціональне бажання блага — і просте чуттєве прагнення. Надія у вищому сенсі є усвідомленим орієнтуванням себе на справді цінне. Кант пов'язував її з мораллю: сподіватися на благо без внутрішньої роботи над собою – це вже не надія, а ілюзія. Ернст Блох у «Принципі надії» розвинув цю думку, стверджуючи, що надія є фундаментальною характеристикою людини: без неї свідомість перетворюється на механічне відтворення теперішнього.

Варто також зазначити, що надія тісно пов'язана з часом. Людина – єдина істота, яка усвідомлює свою скінченність і водночас здатна уявляти майбутнє. Саме ця здатність породжує надію як особливий спосіб існування у часі. Мартін Гайдеггер називав людину «буттям-до-смерті» – і саме усвідомлення кінцевості робить кожне сподівання осмисленим: ми сподіваємося не вічно, а в межах свого конкретного життя, що надає надії особливої цінності та гостроти.

Проте надія може бути й небезпечною. Камю у «Міфі про Сізіфа» попереджав: сподівання на порятунок ззовні – це форма самообману, що звільняє людину від відповідальності за власне існування. Звідси важливе розмежування між пасивною надією – очікуванням дива – та активною, про яку говорив Ерїх Фромм: готовністю зустріти кожен мить як народження чогось нового. Наочний приклад – досвід Віктора Франкла, який у концентраційних таборах переконався: ті, хто зберігав внутрішній сенс і орієнтир, витримували набагато більше. Але їхня надія була активною – поєднаною зі збереженням людської гідності.

Отже, на що саме варто сподіватися? По-перше, на те, що залежить від нас: стоїки вчили відрізняти власну волю від зовнішніх обставин. По-друге, на сенс, а не лише на щастя – бо осмислене життя стійкіше за безперервний комфорт. По-третє, на спільне благо: Ханна Арендт нагадувала, що людина є істотою публічною, і справжня надія включає вимір солідарності.

<i>Борінштейн Є. Р.</i>	ПРОБЛЕМИ РОЗУМІННЯ МОРАЛІ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	52
-------------------------	--	----

СЕКЦІЯ 1. МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ПІЗНАННЯ

<i>Аксьонова В. І., Сарваді Р. Д.</i>	НАУКОВЕ МИСЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ЯК АКТИВ: ВЕКТОРИ НОВИХ РЕАЛІЙ У ВИЩОЇ ОСВІТІ УКРАЇНИ	56
<i>Вітлугіна К. В., Атаманюк З. М.</i>	НАДІЯ І СПОДІВАННЯ У ФІЛОСОФСЬКІЙ ПРОБЛЕМАТИЦІ	59
<i>Ганбарова Е. М., Атаманюк З. М.</i>	ЧИ ІСНУЮТЬ ВІДМІННОСТІ МІЖ ФАКТОМ, ОПИСОМ, ОЦІНКОЮ І НОРМОЮ?	60
<i>Любарська В., Нівня Г.О.</i>	МИСЛЕННЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ: ДЕГРАДАЦІЯ ЧИ АДАПТАЦІЯ?	62
<i>Матяр П. О., Нівня Г.О.</i>	МАНІПУЛЯТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНОМУ ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ: МЕХАНІЗМИ ВПЛИВУ ТА СПОСОБИ ПРОТИДІЇ	66
<i>Петінова О. Б.</i>	МЕТАМОДЕРНА СВІДОМІСТЬ У ПОСТЦИФРОВИХ УМОВАХ: ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЦИФРОВОЇ КУЛЬТУРИ	69
<i>Поплавська Т. М., Барков С.</i>	ХОЛІЗМ ТА ХОЛІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИРІШЕННЯ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНИХ ПРОБЛЕМ	72
<i>Поплавська Т. М., Закревська Т.</i>	АБДУКЦІЯ ЯК ГЕНЕРАТОР НОВИХ КОНЦЕПТІВ І ГІПОТЕЗ У МЕНЕДЖМЕНТІ	75
<i>Поплавська Т. М., Самойлова П.</i>	ХОЛІСТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЙОГО МОЖЛИВОСТІ У СОЦІОКУЛЬТУРНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	78
<i>Поплавська Т. М., Фіник В.</i>	АБДУКТИВНИЙ МЕТОД ЯК ЕПІСТЕМОЛОГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ОНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ	82

VIII Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та науковців

“МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ”

(Одеса, 21-22 травня 2026 року)

Адреса редакції:

Україна, 65020, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26, каб. 73 Тел.: (0482) 732-09-52